

Seksualitet i vores tid

Af Carsten Korsholm
Poulsen (Sprint),
teolog og under-
visningskonsulent

SEX
•ER•
GUDS
IDÉ

Denne artikel forsøger at belyse seksualiteten i vores tid ved først at se nærmere på, hvad vi forstår ved udtrykket »vores tid«. På den baggrund vil vi se nærmere på, hvordan seksualiteten kommer til udtryk i den tid, vi lever i. Og endelig skal vi se på forskellene mellem producentens og forbrugers forståelse af seksualiteten. Efter nogle af artiklens afsnit følger en eller flere korte teser. Her fremsættes ubesvarede spørgsmål/provokationer og andre ting til eftertanke og debat for underviseren selv og til brug for underviseren i samspil med de unge. De bliver altså ikke nødvendigvis uddybet eller besvaret, men skal ses som et udgangspunkt for yderligere debat og refleksion over emnet.

Vores tid

»Har du et godt liv?« For et par generationer siden ville den adspurgte nok svare: »Lad os nu se, hvordan det går med min karriere, når jeg når til enden af den – og om børnene kommer godt i vej og børnebørnene trives . . .« I vore dage vil man svare på baggrund af ens situation her og nu. Nogle har sagt, at dengang så man sit liv som en roman, nu ser man på det som en samling noveller. Man ser ikke længere sit liv som ét sammenhængende hele, men som en perlekæde af mange dele (min igangværende uddannelse, min nuværende kæreste, mit nuværende job, mit nye selvforbedringsprojekt osv.). Man ser sjældent sig selv i den større sammenhæng,

hverken som en del af en slægt eller af et samfund, der har udviklet sig gennem historien. Individualiseringen har givet os meget løse (svage) rødder og et netværk, der ikke strækker sig ret langt bagud i tiden. Sociologisk og psykologisk set gør det os yderst påvirkelige over for nye strømninger og gør det svært for os at opbygge en sikker identitet.

Hvor mediernes budskab i »gamle dage« var, at kernefamilien selvfølgelig var det bedste, og at sexlivet derfor måtte indrettes efter det, er budskabet i den vestlige kultur i dag meget mere broget og diffust. Skal man finde en fællesnævner for det meste af det, må det være, at stort set alle slags parforhold er o.k. – bare den enkelte har det godt med det og ikke gør andre (undtagen de onde) alt for kede af det. Skal unge lede efter rollemodeller (og de gør de jo naturligvis, bevidst og især ubevidst), byder medierne på mange valgmuligheder, alt efter om man er til Friends eller Paradise Hotel – eller man ligefrem leder i det, som også ens gamle forældre ser: Rejseholdet og Forbrydelsen, hvor det jo heller ikke ligefrem vrimler med velfungerende kernefamilier, der kunne tjene som gode rollemodeller.

Tese:

I vor tids film og andre medier indledes et forhold ofte ved, at man tager tøjet af og har samleje. I vor tids film og andre medier fremstilles det ofte sådan, at det

først er, når man bryder ud af sit første ægteskab, at lykken kommer.

Danmark: et efter-kristent samfund

I de århundreder, hvor kristendommen var fremherskende i Danmark, var det et afgørende mål for mennesket at være god, at gøre det gode. »Det gode« blev defineret af en magt, der var meget større end det enkelte menneske. Og gjorde man det gode, var det den større magts ansvar, at der på lang sigt var retfærdighed i tilværelsen – og at det enkelte menneske også fik sit gode. I dag har mange danskere i praksis mistet troen på »den større magt«, der definerer og fordeler det gode. Der er ikke længere noget, der for alle og til alle tider er *godt*. Der er kun det, hvert enkelt menneske *oplever* som godt. Det kan sagtens være noget uselvisk som at hjælpe andre og at kæmpe for en større sag – men det kan også være at opleve nydelse og tilfredsstillelse lige her og nu. Så når gennemsnitsdanskere skal tage stilling til etiske spørgsmål, sker det i stadig mindre grad ud fra ophøjede, fællesmenneskelige værdier og i højere og højere grad på baggrund af, hvad der opleves som »godt« for det enkelte menneske i den enkelte situation.

Man kan diskutere, hvor meget eller lidt greb folkekirken reelt har i den danske befolkning i dag. Men sikkert er det i hvert fald, at befolkningen stort set er lige glad med, hvad kirken eventuelt måtte

have af normer. Kirken opleves som tilhørende en fjern og betydningsløs fortid. Personer, der stadig lever efter den seksualmoral, der var kirken for 50 år siden, betragtes som dinosaurer (f.eks. hvis man er 22 år og stadig jomfru).

Der må ikke være forskel!

Det begyndte med, at man ikke måtte fordømme dem, der af den ene eller anden grund var anderledes. Men nu er det blevet til, at alt helst skal være lige godt – lige gyldigt (og dermed dybest set ligegyldigt). Vi så det tidligt i tøjmoden, hvor man indførte unisexmodeller – og i den kolbøtte, som en del af kønsrollekampen slog, så den fra at ville give kvinderne mere plads og ret i samfundet, gik over til handle om, at mænd og kvinder skulle være ens på alle områder. Og siden har for eksempel Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner. (LGBT) ført aggressive kampagner – senest ved at presse igennem, at homoseksuelle skal kunne vies i folkekirken.

Seksualiteten i vores tid

For generationer siden tænkte og følte man: »Jeg hører til i et fællesskab, altså er jeg!«. Nu har udviklingen udhulet dette verdensbillede. I stedet – mener mange samfundsforskere – gik vi over til at sige: »Jeg forbruger, altså er jeg!« og fandt vores identitet og tryghed i forbruget. De samme forskere peger på, at vi måske af flere grunde er begyndt

at tvivle på forbrugs-strategien og er gået endnu tættere på vores egen navle i forsøget på at finde et fast holdepunkt: »Jeg ser sådan ud, jeg kan sådan her – altså er jeg!«. Rent visuelt kan man anskue det som en proces, hvor vi først havde vores tryghed i det *store* uden for os selv (f.eks. Gud og fællesskabet), så fik vi det i de ting, vi havde omkring os (forbruget) og nu er det vores egen krop og egne evner.

Hvis analysen i de første afsnit er korrekt, bruger mange i dag deres seksualitet som et middel til at få det godt og have en identitet. Sex bliver et produkt, en vare, en livsnødvendighed, som alle har *ret* til.

Tese:

Den stadig større vægtlægning på, at alle har *ret* til et aktivt sexliv, skyldes, at sex for flere og flere bliver en væsentlig del af meningen (eller det meningsgivende) i livet!

Verdensrekord i »fri« sex

Danmark var det første land i verden, der gjorde den skrevne pornografi fuldt lovlig (1967) og kort efter også billedpornografien (1969). I mange lande gik betegnelsen »Danish« fra at være wienerbrød til at være porno. Det ligger efterhånden dybt i den danske folkesjæl, at selvfølgelig må man da både producere, sælge og benytte sig af porno. Det hører med til den danske opfattelse af »frihed«. Efter internettets fremkomst er adgangen til porno af alle slags øget eksplosivt, således at også

børn ofte ser porno. Danmark er det land i Europa, hvor færrest bruger pornofiltre på deres computere, viser undersøgelsen EU Kids Online II (se rapporten via dfi.dk).

Forholdet til prostitution har ikke været nær så entydigt positivt som forholdet til porno – jævnfør den nuværende debat om, hvorvidt det skal være ulovligt at benytte købesex. Debatten går ikke på, om det er forkert, at én person køber seksuelle ydelser af en anden. Debatten går på, hvordan man beskytter kvinder mod at blive handlet eller på anden måde udnyttet mod deres vilje. Taler man om at bekæmpe prostitution, er det af hensyn til de prostituerede, og ikke fordi man har nogen principiel holdning om, at sex, der sælges/købes som en vare, er forkert.

Løse forhold

At den traditionelle kernefamilie med far, mor og børn, sølvbryllup og sammenhold er på kraftigt retur i Danmark, er alle klar over. Dels gifter færre og færre par sig, mens flere og flere bliver skilt, dels er hele opfattelsen af parforhold ændret. Det fundament, der gjorde det livslange ægteskab mellem én mand og én kvinde til den eneste legitime form for parforhold, er efterhånden nedbrudt. Lidt facts:

- Hver anden børnefamilie har kun fælles børn
- Hvert fjerde barn har to familier (tal fra 1/1 2012, dst.dk:

Danmarks Statistik)

Afhængig af om man vælger at be-

tragte glasset som halvtomt eller halvfylt, kan man sige: »Godt halvdelen af alle børnefamilier har da stadigvæk kun fælles børn!« eller: »Nu er det snart kun halvdelen af alle børnefamilier, der holder sammen på børneflokkene!«

Hvert fjerde barn har to familier. »Pap« og »bonus« er nye præfixer på »far«, »mor« og »barn«.

Tese:

De to præfixer kan måske tyde på forskellige opfattelser af, om det med to familier er en god eller dårlig ting. Hvis tesen holder, hvad kendetegner så de to opfattelser?

Sex fri for alle konventionelle normer

Danmark var det første land i verden, der tillod registreret partnerskab, da folketinget vedtog Lov om registreret partnerskab 26. maj 1989. Loven trådte i kraft 1. oktober samme år, hvor Eigil og Axel Axgil for øjnene af verdenspressen indgik registreret partnerskab på Københavns Rådhus som de første i verden. LGBT har været spydspids og lobby-gruppe bag et af de mest markante omsving i såvel den folkelige som den politiske opinion i nyere tid. Markant, både fordi det er sket så hurtigt og fordi det har fået så store konsekvenser. En kamp for at homofile skulle have lov til at udleve deres seksualitet, har udviklet sig til en sand kætterjagt på alt og alle, der på nogen måde vil antyde, at det ikke skulle være lige så naturligt at leve i homoseksuelle

parforhold som i heteroseksuelle. Også når det gælder det at få børn. Kampen føres på stadig nye områder, for at alle slags parforhold (enlige, homofile m.m.) skal have »ret« til at kunne få børn ved hjælp af reagensglagsbefrugtning, donorsæd, donoræg osv.

Sex og samfund

Foreningen Sex og Samfund (SOS) spiller en meget stor rolle i formidlingen af budskaber på det seksuelle område i dagens Danmark. Tjek det selv på Sexogsamfund.dk. Her har de bl.a. »Historien kort fortalt« om foreningens historie. Læser man den, kan det ikke undre, hvorfor foreningen i dag står som benhård eksponent for fri sex – bare man bruger kondom! (Deraf det store fokus på seksualundervisning.) Og så selvfølgelig fri abort.

Foreningen sætter stort set aldrig spørgsmålstegn ved, om det er o.k. at gå i seng med, hvem man nu vil (ud over ekstreme tilfælde, hvor det bliver direkte skadeligt) – men kun ved, om man nu gør det således, at det ikke får skadelige følger i form af kønssygdomme eller uønskede graviditeter.

Sex og Samfunds hjemmeside oplyser, at deres vision er en verden, hvor:

- alle har adgang til oplysninger og sundhedsydelse i relation til seksualitet, graviditet og fødsel.
- seksualitet anerkendes i sin mangfoldighed, både som en værdifuld del af livet og som en grundlæggende menneskerettighed.

- stigmatisering og diskrimination ikke findes, og hvor retten til selv at vælge respekteres fuldt ud.

Disse visioner rammer på kornet den holdning til seksualitet, som det danske samfund i dag er præget af. Derfor kan det være rigtig vigtigt at bruge tid på både at se det positive i disse visioner, men også at sætte spørgsmålstejn ved nogle af de tilsyneladende så kønne begreber og deres praksis.

For eksempel: Hvordan skal de oplysninger, som alle ifølge SOS skal have adgang til, være udformet? Hvilket værdigrundlag skal de bygge på? Myten om, at SOS leverer »videnskabelige, upartiske facts« bør så vidt muligt problematiseres ved konkrete eksempler. Det måske mest oplagte eksempel er oplysning om provokeret abort, hvor Sex og Samfunds definition af det lille menneske i dets første leveuger er stik imod en kristen eller for den sags skyld bare nøgtern biologisk opfattelse.

Hvem kan leve op til MTV?

Mediebilledet bliver mere og mere fyldt med sex i mere og mere direkte former. Mange har fremhævet musikvideoerne som et sted, hvor man tydeligt ser den voldsomme udvikling i pågående og aggressive seksuelle hentydninger og handlinger. Man kunne også nævne den åbenbare kendsgerning, at de såkaldte humoristiske udsendelser i tv næsten alle i høj grad spiller på den form for humor, man for en generation siden havde kaldt »sjofel«.

Disse konstateringer viser, at den stigende eksponering af det seksuelle bestemt ikke alene kommer fra pornografien. Konsekvensen af eksponeringen er blandt andet det, DRs sundhedskorrespondent, lægen Peter Qvortrup Geisling, udtalte i oktober 2012 i forbindelse med midaldrende ægtepar: »Vi lever i en tid, hvor sex næsten er en religion, og det skal vi passe på med.« Vi har – det gælder alle aldersgrupper og vel i højere grad, jo yngre man er – fået den opfattelse indoktrineret, at et velfungerende sexliv er vejen til lykke! Utallige brevkasse-spørgsmål stammer da også fra frustrerede personer, der ikke magter at leve op de seksuelle standarder, medierne præsenterer for os.

Tese:

Vi skal alle være nærmest guddommelige elskere, der altid og på rigtig friske og fantastiske måder kan berige os selv og vores partner med kvalitetssex. Kan vi leve op til det?

Tese:

De sidste årtiers store åbenhed om sex og seksualitet har været som en pendul-bevægelse: Fra en tid med rigtig mange tabuer i forhold til det seksuelle bevægede man sig over til en konstruktiv åbenhed, hvor man turde tale om det – men siden er pendulet svunget ud i en anden yderlighed, hvor seksualiteten eksponeres alt for meget.

Tvangsforvirring om konsidentitet

Den kamp, som LGBT hævder at

kæmpe for, at et mindretal ikke skal diskrimineres, har efterhånden ført til, at man ønsker, at alle unge i deres pubertet stiller sig selv spørgsmålet: »Er jeg heteroseksuel eller biseksuel eller homofil eller transkønnet eller . . .?« Puberteten er i forvejen en rigtig svær og forvirret tid både identitetsmæssigt og seksuelt. Så når man så kraftigt lægger op til, at ingen af de ovennævnte muligheder er mere forventelig/naturlig/ønskelig end de andre – så kan man let øge forvirringen meget og få unge til at tro, at de er noget andet end det, de egentlig er.

Til underviserbrug:

Ungdomsgruppen.dk er en side for »unge lesbiske, bøsser og biseksuelle samt familie og venner, der vil vide mere« – et ret klart udtryk for det helt brede og ikke-vurderende syn på kønsidentitet.

Markens liljer – er en kirke for kønsidentitet-minoriteterne. Deres hjemmeside af samme navn fungerer ikke for tiden, men de bruger så hjemmesiden *helliggrund.dk*. Hjemmesiden er et typisk udtryk for den ideologi/teologi, der benytter den »kristne version« af det helt brede syn på kønsidentitet.

Skabs-fobi

Et gennemgående træk ved den individualiserede tidsalder, vi lever i, er angsten for bindinger og begrænsninger. Vi ønsker fuld frihed til selv at designe vores liv – og til selv at styre det og redigere det om

undervejs, hvis vi finder det ønskeligt. Derfor har mange en modvilje mod skabe, man kan blive lukket ind i – eksempelvis ægteskabet. Hverken bindingen til kun én partner eller bindingen til den samme partner hele livet igennem, virker tiltrækkende for zapper-individualisten. Som i alle andre kulturstrømninger er der også her samtidig modstrømme. Drømmen om det romantiske bryllup med den eneste ene findes stadig i mange former. Spørger man danskere om deres forhold til utroskab, er mange virkelig imod. Men holdningen passer dårligt med, hvordan julefrokoster og skilsmisseprocenter i realiteten ser ud.

Tese:

Svaret på denne inkonsekvens skal findes i, at mange på den ene side godt kan have den romantiske drøm, men når det kommer til stykket prioriterer de alligevel »friheden« fra de faste bindinger og de lukkede skabe.

Producentens varedeklaration og brugsanvisning

Hvis »varen« er sex, og »forbrugeren« er mennesket, er »producenten« Gud, der skabte mennesket i sit billede som mand og kvinde, som et seksuelt væsen (1 Mos 1,27). Varedeklarationen findes i producentens brugermanual: Bibelen. En hel del af dette udfoldes i en anden artikel, så her kun nogle stikord:

Sex er noget dybt naturligt. Vi er skabt til at have sex med hinanden i den livslange kærlighedsbinding og glæde os over det – og få børn som en konsekvens af det.

Sex er kærlighedens tjener. Ifølge Guds brugsanvisning er sex (som alt andet) både en gave og opgave – eller en gave, der kan bruges rigtigt og forkert. Målet er at bruge den, så den er på linje med kærligheden til Gud og kærligheden til andre. Til kærligheden til Gud hører, at vi ønsker at glæde ham – så derfor vil vi af al magt prøve at følge hans anvisninger. Til kærligheden til andre hører, at vi tænker mere på, hvad der er godt for dem, end på, hvad der er godt for os selv.

Tese:

Gud har gjort det sådan, at når vi lever efter, hvad der er godt i hans øjne og godt for andre – så oplever vi også selv en dyb glæde ved det. Så selvom vi i vores egoisme nemt kan føle, at vi snyder os selv, hvis vi indretter os efter Gud og vores medmennesker i stedet for at følge vores egen umiddelbare lyst – så er det i virkeligheden bedst for os selv at gøre det!

Nødvendig uddybning

Egentlig kunne alt vel siges med dette, men i syndefaldets verden er vi desværre nødt til at fokusere på afgrænsningerne:

Sex kan – og bør – medføre børn:

Guds vision for mennesket som seksuelt væsen var tydelig lige fra

begyndelsen: »Bliv frugtbare og talrige, opfyld jorden« (1 Mos 1,28) – altså: Hav samleje og få børn ud af det! Og det gjorde Adam og Eva så – og det har været trenden lige siden. Jeg skal komme til undtagelserne om lidt, men vi kan vel slå fast, at under normale omstændigheder bør et ægteskab jf. 1 Mos 2,24 »Derfor forlader en mand sin far og mor og binder sig til sin hustru, og de bliver ét kød.« medføre et eller flere børn. Det kan være, man ikke kan få børn – det betragtes oftest i Bibelen som et stort problem. Og der kan vel tænkes ekstreme tilfælde, hvor man som par finder det bedst ikke at få børn – måske i det perspektiv, som Paulus udfolder i 1 Kor 7. Ligeledes kan visse sygdomme gøre, at det vil være livsfarligt for både mor og barn at indlede en graviditet.

Sex er ikke uforpligtende tidsfordriv: Sex er beregnet til at »blive et kød« med sin partner, og egner sig derfor ikke til uforpligtende forhold.

Sex finder sted mellem en voksen mand og en voksen kvinde, Ikke mellem nogen andre (mand/mand, kvinde/kvinde, voksen/barn, menneske/dyr).

Tese:

At gifte sig og ikke ville have børn fordi hensyn til udseende eller karriere udelukker børn, eller fordi børn ville betyde en for alvorlig binding til at blive i ægteskabet – er åbenlyst imod producentens vision.

Tese:

Mennesker bør simpelthen aldrig have samleje uden at være villig til at tage imod og gennemføre den graviditet, der eventuelt kan komme ud af det. Men er man principielt indstillet på det, er det o.k. at prøve at regulere antallet af børn og tidspunktet for deres fødsel. Blot man er indstillet på at tage imod »smut-tere«.

Forskel på producentens og forbrugerens holdninger

Rigtig mange danskere i dag vil sige: »Hvad sker der ved, at vi har kysset og haft samleje? Det er jo bare noget rent fysisk. Hvis vi bruger kondom, har det jo ingen betydning – ud over vores oplevelse!« Her er producenten uenig:

Sex drejer sig også om den usynlige dimension i tilværelsen. Ifølge Bibelen sker der mere i forbindelse med sex end det fysiske og psykiske, der kan registreres af de to selv eller gennem videnskabelige undersøgelser. 1 Kor 6,16-20 fortæller, at der ved et samleje sker noget på det dybe, metafysiske plan. Noget, der har med hele hemmeligheden fra 1 Mos 2,24 (blive ét kød) at gøre. Selv noget så upersonligt som et knald på bagsædet med en gadeprostituert har nogle dybe konsekvenser. Lad os se på nogle mulige grunde til det:

Sex drejer sig også om relationen

mellem de to. Selv om mange i dag prøver at gøre sex til noget på linje med at gå i fitnesscenter eller med at opnå nydelse gennem forbrug, kan det alligevel tydeligt ses, at sex indvirker på relationen mellem de to.

Sex drejer sig også om relationer til andre. Trekantsdramaer, jalousi, æresdrab osv. – Seksuelle forhold er sjældent noget, der udelukkende påvirker de to involverede.

Sex drejer sig også om samfundet. Da seksualdriften er en af de stærkeste kræfter i mennesket, påvirker det naturligvis altid et samfund, hvordan denne drivkraft kanaliseres. Sex kan bruges på en måde og i relationer, der er med til at styrke sammenhængskraften i samfundet – eller det modsatte.

Tese:

Kun hvis det lykkes en at overbevise et menneske om, at sex griber ind i mere end det rent fysisk/psykiske, der opleves direkte, kan man få vedkommende til at overveje om den måde, hvorpå de fleste danskere tackler sex, nu også er den rigtige.

Tese:

Vores samfund vil blive dårligere og dårligere til at hjælpe mennesker med at finde en sund seksuel identitet, medmindre man går imod den nuværende strømning, hvor stort set alt inden for dette område er lige gyldigt/ligegyldigt.

Hvad gør vi ved forskellen?

Det er nødvendigt at kalde en spade for en spade og kalde forkert sex ved dets rette navn, selvom det ikke er populært, og selvom man udsætter sig selv for mange ubehageligheder ved det. Dette gælder både ind i de kirkeaktives rækker og ude i samfundet generelt. Ingen er så intolerante, som de »tolerante« er over for dem, de mener, er intolerante. Vi vil møde fordømmelse, udfrysning, hån og underlødige modargumenter, når vi sætter ord på Producentens brugsanvisning. Men vi vil også møde mange, der dybt inde i sig selv vil nikke ja til i hvert fald nogle af Producentens anvisninger.

Vi må fremhæve den rette brug af seksualiteten gennem rollemødel-ler

Alle danner i større eller mindre grad (og mere eller mindre bevidst) deres holdninger ud fra rollemødel-ler. Især i en tid, hvor mange er blevet træt af alt for mange ord og meninger – og i stedet efterlyser et liv med integritet. Vi må fremhæve eksempler på mennesker, der lever efter Producentens brugsanvisning. Og vi må selv leve som gode rollemødel-ler – og turde sætte ord på, hvordan vi lever. Ikke som selvudnævnte helgener, men som mennesker, der trods svaghed og svigt prøver at leve sundt på det seksuelle

område, ligesom man kan vælge at leve sundt på det fysiske eller det mentale område.

Vi må prøve altid at få den positive side af mønten med

Det er svært ikke at fremstå som totale nej-sigere. Men det skal så vidt muligt undgås ved samtidig med analysen af vor tids brug af sex at fremhæve Guds positive og kærlige ja bag hans nejer – og hans tilgivelse som det, vi alle sammen må leve af! Et brugbart argument i vores debatindlæg kan være, at en mønt altid har to sider: Hver gang man siger ja til noget, siger man samtidig nej til noget andet! Rigtig mange danskere tror egentlig, at de i forhold til sex kun siger ja og ikke samtidig nej. Men siger man et stort ja til utroskab og løse parforhold, siger man samtidig et lige så stort nej til at leve med den eneste ene i trykthed og kærlighed livet igennem. Man kan ikke både blæse og have mel i munden. Man kan ikke få alting på én gang – hverken i en slikbutik med 118 forskellige slags slik eller i sexlivet.

Vi må prøve at opretholde forskel-len

Forskellen er ingen selvfølge. Kun hvis vi virkelig har fokus på Guds brugsanvisning og integrerer den i vores hverdag, kan vi kæmpe imod »syndefaldets tyngdekraft«.

Tese:

Vi kristne lever fuldstændig som alle andre i vores samfund – bare

med en forsinkelse på »de hellige 40 år«! Vi kan let komme til at tænke: »Bare vi ikke er lige så 'langt ude' som dem, vi lever sammen med, så lever vi efter Guds brugsanvisning. Men i virkeligheden følger vi også med strømmen – vi er bare lidt bagefter. Der kunne vel i princippet være en god trend i tiden, som vi kunne følge med – men når man ser på analysen i de første afsnit er der desværre ingen basis for at se trenden som god! Så: Længe leve forskellen!

SEX
♥ ER ♥
GUDS
IDE